

Силабус
освітнього компоненту

(умовне позначення ОК в освітній програмі (ОП))

Вступ до фаху

Назва дисципліни:	Вступ до фаху
Рівень вищої освіти:	перший (освітньо-науковий)
Галузь знань:	01 «Освіта»
Спеціальність:	015.38 «Професійна освіта (Транспорт)»
Освітньо-професійна (Освітньо-наукова) програма:	«Професійна освіта (Транспорт)»
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/course/view.php?id=3344
Рік навчання:	1
Семестр:	1 (осінній)
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра філософії та педагогіки професійної підготовки
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Бондаренко Володимир Васильович, к. пед. н., доцент, професор, зав. кафедри
Контактний телефон:	097 933 26 44
E-mail:	vv_bond57@email.ua

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у здобувачів освіти уявлення й розуміння обраної спеціальності інженера-педагога.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є знайомство з історією та шляхами розвитку професійно-технічної освіти в Україні, зі становленням інженерної-педагогіки як науки.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є: розуміння значущості інженерно-педагогічної освіти для системи народного господарства України, розвиток інженерної та педагогічної компетентностей у майбутніх інженерів-педагогів.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: вивчення курсу Риторики спирається на знання, що відповідають рівню середньої освіти.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-4 Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК-5 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК-6 Навички використання інформаційних технологій.

ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8 Здатність працювати в команді.

ЗК-9 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК-10 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК-11 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК-01 Здатність застосовувати освітні теорії та методології у педагогічній діяльності.

ФК-02. Здатність забезпечити формування у здобувачів освіти цінностей громадянськості і демократії.

ФК-03. Здатність керувати навчальними/розвивальними проєктами.

ФК-04 Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

ФК-05 Здатність використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище..

ФК-06 Здатність реалізувати навчальні стратегії, засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень.

ФК-09 Здатність здійснювати професійну діяльність з дотриманням вимог законодавства, стандартів освіти та внутрішніх нормативних документів закладу освіти.

ФК-10 Здатність упроваджувати ефективні методи організації праці відповідно до

вимог екологічної безпеки, безпеки життєдіяльності та охорони і гігієни праці.

ФК-11 Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.

Результати навчання відповідно до освітньої програми (ПРН):

ПР-01. Уміти використовувати інструменти демократичної правової держави в професійній та громадській діяльності, приймати рішення на підставі релевантних та сформованих ціннісних орієнтирів.

ПР-03. Аналізувати суспільно й особистісно значущі світоглядні проблеми, усвідомлювати цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України.

ПР-04 Розуміння особливості комунікації, взаємодії та співпраці в міжнародному, культурному та професійному контекстах.

ПР-05 Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкування з групами та окремими особами.

ПР-06 Доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтування та висновки до фахівців і широкого загалу державною та іноземною мовами.

ПР-08 Самостійно планувати й організовувати власну професійну діяльність і діяльність здобувачів освіти і підлеглих.

ПР-09 Відшуковувати, обробляти, аналізувати та оцінювати інформацію, що стосується професійної діяльності, користуватися спеціалізованим програмним забезпеченням та сучасними засобами зберігання та обробки інформації.

ПР-10 Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук галузі автомобільного транспорту на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПР-11 Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізовувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР-12 Уміти проектувати і реалізовувати навчальні/розвивальні проекти.

ПР-13 Застосовувати у професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання навчальних дисциплін і обирати доцільні технології та методики в освітньому процесі.

ПР-14 Володіти навиками стимулювання пізнавального інтересу, мотивації до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПР-15 Діагностувати, прогнозувати, забезпечувати ефективність та корегування освітнього процесу для досягнення програмних результатів навчання і допомоги здобувачам освіти в реалізації індивідуальних освітніх траєкторій.

ПР-20 Емпатійно взаємодіяти, відповідати за прийняття рішень в межах своєї компетенції, дотримуватися стандартів професійної етики.

ПР-25 Забезпечувати рівні можливості і дотримуватися принципів гендерного паритету у професійній діяльності.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин
		очна
1	ЛК Уміння навчатися як підґрунтя академічної доброчесності: - виклики часу та інноваційні підходи до системи вищої освіти в Україні; - якість знань, отримуваних у ЗВО України; академічна доброчесність – не міф, а вимога часу.	2
	ПР (ЛР, СЗ) Конкурентоспроможність випускника українського ЗВО на європейському ринку праці.	2
	СРС. Якість і потреби зарубіжних ЗВО в інженерно-педагогічних кадрах.	7
2	ЛК Історія становлення та етапи розвитку професійно-технічної підготовки в Україні: - поступ української професійно-технічної освіти – від Ярослава Мудрого до незалежної України; - незалежність як основа побудови національної професійно-технічної освіти.	2
	ПР (ЛР, СЗ) Проблеми дуальної освіти в Україні.	2
	СРС Мовний вплив і маніпулювання	7
3	ЛК Мета і принципи професійно-технічної освіти в Україні: - зміст навчання в професійно-технічних навчальних закладах України; - мета професійно-технічного навчання в Україні; - принципи професійно-технічного навчання в Україні.	2
	ПР (ЛР, СЗ) Есе на тему «Чи потрібні інженеру-педагогу психологічні знання».	2
	СРС. Інноваційні методи у системі навчальної діяльності у ПТНЗ	7
4	ЛК Інженерно-педагогічний напрямок в освіті як запорука науково-технічного й економічного розвитку держави - загальне уявлення про інженерну педагогіку; - види та зміст професійно-педагогічної освіти; - професійно-педагогічна діяльність як різновид соціальної діяльності. Види професійної діяльності.	2
	ПР (ЛР, СЗ) класифікувати традиційні та інноваційні педагогічні технології	2

	СРС. Міжнародне товариство інженерної педагогіки (IGIP)	8
5	ЛК Історія становлення та розвитку інженерної педагогіки - розвиток професійно-технічної освіти в Україні; - Адольф Мелецінек – ідеолог та засновник інженерно-педагогічної освіти; - виділення інженерно-педагогічної освіти як самостійної освітньої системи.	2
	ПР (ЛР, СЗ) Проблеми становлення національної системи професійно-технічної освіти.	2
	СРС Створити таблицю хронології розбудови системи професійно-технічної освіти в Україні	8
6	ЛК. Форми та види навчальної діяльності у ЗВО - види форм навчання; - типи та види лекцій; - типи та види практичних занять; - типи та види семінарських занять; - типи та види лабораторних робіт.	2
	ПР (ЛР, СЗ) створити таблицю форм і видів навчальної роботи у ЗВО	2
	СРС побудувати образ ідеального викладача ВШ	7
7	ЛК Сучасні форми та методи контролю знань студентів: - функції контролю знань студентів; - дидактичні принципи контролю знань; - види і форми контролю знань.	2
	ПР (ЛР, СЗ). есе на тему: «Чи можна виховувати студентів ЗВО: якщо так, то яким чином?»	2
	СРС розробити власні критерії оцінювання у ВШ	7
8	ЛК Педагогічна майстерність: - професійна спрямованість як інтегральна якість майбутнього інженера-педагога; - професійні компетентності інженера-педагога. - здібності до інженерно-педагогічної діяльності - педагогічна техніка та майстерність інженера-педагога	2
	ПР (ЛР, СЗ) характеристика складових педагогічної майстерності оцінювання у ВШ;	2
	СРС. Розробити таблицю інженерних і педагогічних компетентностей інженера-педагога	7
Разом	ЛК	16
	ПР (ЛР, СЗ)	16
	СР	88
УСЬОГО		90

Методи навчання:

- 1) словесні: 1.1 традиційні: лекції, пояснення, розповідь тощо;
- 1.2 інтерактивні (нетрадиційні): проблемні лекції, дискусії тощо;

2) наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій

3) практичні: 3.1 традиційні: практичні заняття, семінари;

3.2 інтерактивні (нетрадиційні): ділові та рольові ігри, тренінги, семінари-дискусії, «круглий стіл», метод мозкової атаки.

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

1.3 Лабораторні заняття оцінюються якістю виконання звітів про виконання лабораторних робіт.

1.4 Семінарські заняття оцінюються якістю виконання індивідуального завдання/реферату.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті (лабораторному чи семінарському) за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності.

– «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;

– «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

– «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;
 $K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;
 n – кількість заходів поточного контролю.
 Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (таблиця 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100-бальна шкала	4- бальна шкала	100- бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Здобувач вищої освіти отримує залік на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання. Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 100-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (таблиця 1).

Здобувачі вищої освіти, які мають середню поточну оцінку з дисципліни нижче ніж «3» (60 балів), на останньому занятті можуть підвищити свій поточний бал шляхом складання тестів з дисципліни.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;
- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

2 Умовою отримання заліку є:

- відпрацювання всіх пропущених занять;
- середня поточна оцінка з дисципліни не нижче «3» (60 балів).

3 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

3.1 Додаткові бали додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність (для дисциплін, підсумковою формою контролю для яких є залік), або до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

3.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних

завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

– призові місця з дисципліни на міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;

– призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;

– участь у міжнародному / всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів

– участь у міжнародних / всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;

– участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів

– участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;

– виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – **5 балів**.

3.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

4 Результат навчання оцінюється (*обрати потрібне*):

– за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано) згідно з таблицею 2;

– за 100-бальною шкалою (для диференційованого заліку) згідно з таблицею 3.

Підсумкова оцінка разом з додатковими балами не може перевищувати 100 балів.

Таблиця 2 – Шкала переведення балів у національну систему оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою
від 60 балів до 100 балів	зараховано
менше 60 балів	незараховано

Таблиця 3 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	Зараховано	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	Зараховано	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС	
	екзамен	залік	Оцінка	Критерії
75-79	Задовільно		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74			D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66			E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	Не зараховано	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34			F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;

- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_dobroch_1.pdf), «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_85_1_01.pdf), «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ» (https://www.khadi.kharkov.ua/fileadmin/P_Standart/pologeniya/stvnz_67_01_MEK_1.pdf).
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література: *(література не пізніше 10 років, окрім 1 фундаментального класичного підручника або монографії)*

Основна

1. Бондаренко В.В. Основи педагогіки та психології вищої школи: Навч. посібник. Харків: ХНАДУ, 2020. 206 с.
2. Бондаренко В.В. Психологія управління: Підручник. Харків: ХНАДУ, 2020. 424 с.
3. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психологічний розвиток особистості. К., 2019.
4. Лазарєв М. І. Полісистемне моделювання змісту технологій навчання загально інженерних дисциплін : монографія / М. І. Лазарєв. – Харків : Вид-во НФаУ, 2013. 356 с.
5. Лозниця В.С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. К., 2014.
6. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л., РОМАНОВСЬКИЙ О.Г, БОНДАРЕНКО В.В. та ін. Основи педагогіки вищої школи Навчальний посібник. Харків: НТУ "ХПІ", 2015. 600 с.

Додаткові джерела:

1. Бех І.Д. Виховання особистості. К., 2013.
2. Головаха Е.И., Пашина Н.В. Психология человеческого взаимопонимания. К., 2019.

Інформаційні ресурси:

1. Професійно-технічна освіта. 2015. URL: <http://proftekhosvita.org.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. 2015. URL: www.mon.gov.ua.
3. Офіційний сайт Харківського національного автомобільно-дорожнього університету 2015. URL: khadi.kharkov.ua

Розробник (розробники)

силабусу навчальної дисципліни _____ Володимир Бондаренко

Гарант освітньої програми _____ Віталій Шеїн

Завідувач кафедри _____ Володимир Бондаренко